

Åtgärder för lägre kostnadsutveckling i tandvården

Ordförandens förslag

1. Hälso- och sjukvårdsnämnden lägger rapport om tandvårdens kostnader till handlingarna.
2. Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att genomföra föreslagna insatser.
3. Hälso- och sjukvårdsnämnden finansierar insatserna med 1 000 000 kronor inom ramen för nämndens internbudget.
4. Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att följa upp effekterna av de föreslagna förändringarna och återrapportera till nämnden.

Sammanfattning

På uppdrag av hälso- och sjukvårdsdirektören har särskilt utredning företagits i syfte att analysera och föreslå kostnadsbegränsande insatser för den tandvård vilken hälso- och sjukvårdsnämnden svarar för. I detta ärende föreslås tre olika insatser utifrån denna utredning.

I ärendet finns följande dokument:

1. Beslutsförslag 2023-12-05
2. Rapport – Tandvårdens kostnader

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Bakgrund

Med anledning av rådande kostnadsutveckling för den tandvård hälso- och sjukvårdsnämnden svarar för har kartläggning och analys genomförts i särskilt uppdrag från hälso- och sjukvårdsdirektören, se dokument 2 i detta ärende. Målsättningen har varit kunna föreslå åtgärder som kan hejda kostnadsutvecklingen utan att detta påverkar tillgänglighet eller kvalitet i tandvården.

Utredningen har analyserat kostnader för de regionala tandvårdsstöden vilka

innefattar tandvård till barn och unga 0 - 23 år samt regionernas särskilda tandvårdsstöd. Tandvård inom det statliga tandvårdsstödet har inte beaktats och utredningen innefattar inte heller Vårdavtalet mellan Folktandvården Skåne AB och Region Skåne.

Utredningen ger inledningsvis en beskrivning av de olika tandvårdsstöden med tillhörande redovisning av regionens kostnadsansvar för dessa varefter en analys följer av vad som påverkar kostnadsutvecklingen samt förslag på insatser för att hejda densamma.

Här nedan lämnas en sammanfattning av de förslag på insatser som lämnats i utredningen vilka förväntas bidra till en positiv påverkan på kostnadsutvecklingen för den tandvård vilken hälso- och sjukvårdsnämnden svarar för.

Förslag på insatser

1. Valideringar i Tandvårdsfönster

Den specialiserade tandvården för barn och unga vuxna samt N-, S- och F-tandvården (regionalt finansierad tandvård för vuxna) styrs genom åtgärdsersättning där varje utförd åtgärd ersätts med en viss summa pengar. Majoriteten av åtgärderna hämtas från Tandvårds- och läkemedelsverkets (TLV:s) riktlinjer där ca 300 ersättningsberättigade åtgärder finns angivna. Härutöver finns ca 20 regionalt framtagna och prissatta åtgärder. Åtgärderna är reglerade, tex. får behandlaren endast göra en (1) åtgärd/dag eller att en viss åtgärd inte får kombineras med andra utvalda åtgärder. Vidare ska det vara rätt yrkeskategori som registrerar åtgärden.

I stickkontroller som utförts ses att TLV:s regler inte efterlevs. I vissa fall skulle vårdgivaren valt en billigare åtgärd, i andra fall har inte vårdgivaren rätt att fakturera för någon extra åtgärd alls. Dessa ekonomiska glidningar förekommer genom att vårdgivare relativt enkelt byter eller felaktigt lägger till åtgärder för att få en högre vårdsättning. Bedömningen ger vid handen att fel förekommer i hög omfattning vilket får till följd att det utgår felaktigt för hög ersättning till vårdgivaren som fakturerar regionen och inte patienten, således blir inte patienten en "gatekeeper" för kostnaden.

Genom att utveckla regionens digitala system Tandvårdsfönster, där sk. valideringar byggs in, skulle det kunna bli systemtekniskt tvingande att följa TLV:s riktlinjer för registrering av åtgärder, m.a.o. att spärrar byggs in för att inte kunna överutnyttja systemet. Härigenom skulle också manuellt arbete med kontroll av debiteringar underlättas och kunna växlas upp samt att antal feldebiteringar förhindras både inom den regionalt finansierade tandvården för barn och unga vuxna samt inom vuxentandvården. Vidare skulle möjlighet att genomföra ekonomiska rättningar kunna säkerställas samt en "hjälp-information" i faktureringsbilden tillskapas i syfte att underlätta för verksamhet att göra rätt.

För att genomföra denna insats krävs en systemutveckling till en beräknad engångskostnad om 1 000 000 kronor.

2. Efterhandskontroller

Genom att arbeta med efterhandskontroller via funktionen bedömningstandläkare kan kontrollen ytterligare öka. Efterhandskontroller skulle utgöra ett bra komplement till valideringar, detta då dess kan analysera delar som inte är möjliga att validera i Tandvårdsfönster. Med efterhandskontroller kan tex. journaler granskas i syfte att kontrollera att vård verkligen utförts och enligt regelverk samt att åtgärder efterlevs enligt TLV:s riktlinjer.

För att åstadkomma ovan redovisat förslag krävs en viss utökning av bedömningstandläkarfunktionen. Denna beräknas till en årlig tillkommande kostnad om ca. 700 000 kronor. Erfarenheter från andra regioner har dock visat att intäkten genom efterhandskontroller är större än kostnaden för sådan utökning av funktion.

3. Tidsbegränsa äldre Tandvårdsintyg

Inom den regionalt finansierade tandvården för vuxna med särskilda behov finns tandvårdsstöd, kallat uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård. Tandvårdsstödet riktar sig till personer med ett omfattande och varaktigt omvårdnadsbehov. Den som är berättigad detta stöd får ett tandvårdsintyg utfärdat vilket ger rätt till tandvård till samma avgift som hälso- och sjukvårdens avgifter.

När detta tandvårdsstöd var nytt, före 2012, utfärdades många tandvårdsintyg med en giltighetstid som gäller tills vidare. Genom indikationer från behandlare i tandvården får Region Skåne kännedom att det finns flertal personer som har tandvårdsintyg med status tills vidare vilka inte uppfyller villkoren för ett tandvårdsintyg med ett varaktigt och omfattande omvårdnadsbehov. Det rör främst personer som fått tandvårdsintyg beviljade via psykiatri eller LSS.

I ett stickprov på 110 Tandvårdsintyg utfärdade inom LSS var 31 % av patienterna utan LSS-insatser och därmed inte längre berättigad till ett Tandvårdsintyg inom ramen för reglerna kring tandvårdsintyg och LSS.

För att säkerställa att ersättning för denna typ av tandvård utgår till rätt personer föreslås att under 2024 begära in underlag för ny bedömning huruvida personen uppfyller villkoren för ett tandvårdsintyg samt att då detta är säkerställt tidsbegränsa tandvårdsintygen ställt mot det underlag där förutsättningarna för den enskilde individen framgår.

Hälsofrämjande insatser - en långsiktig investering

Av vikt är även att ha siktet inställt mot långsiktig kostnadskontroll vilken kan ta utgångspunkt i Region Skånes målbild "Bättre hälsa för fler". Parallellt med föreslagna mer kortsiktiga insatser bör blicken också riktas mot barn och unga då det är väl känt att barn som utvecklar karies tidigt i livet löper ökad risk för fortsatta kariesangrepp med dålig munhälsa och behov av tandvård under hela livet som följd. Här är tandvårdens samverkan med andra aktörer inom hälso- och sjukvården och kommunal verksamhet en viktig del i det hälsofrämjande arbetet vars effekter är långsiktiga och ger i längden hälsoekonomiska vinster och bidrar till en mer jämlik munhälsa i befolkningen.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Utveckling av Tandvårdsfönster i syfte att bygga in en valideringsfunktionalitet medför en uppskattad engångskostnad på ca. 1 000 000 kronor, och föreslås finansieras inom ramen för hälso- och sjukvårdsnämndens budget.

Det ökade behovet av bedömningstandläkare för att kunna genomföra insatsen förväntas medföra en kostnadsökning på ca. 700 000 kronor per år, motsvarande en halvtidstjänst. Insatsen förväntas dock leda till att större kostnader än så sparas in genom att kontrollerna syftar till att undvika kostnader till följd av felaktiga bedömningar. Exempel från andra regioner har visat på sådana effekter. Kostnadsökningar och besparingar kopplat till detta föreslås hanteras inom ordinarie budget för löpande verksamhet.

Genom att genomlysas och tidsbegränsa äldre tandvårdsintyg förväntas färre behandlingar med regional finansiering. Insatsen är ej förknippad med någon kostnadsökning.

Juridisk bedömning

Samråd med regionjurist har skett.

Miljökonsekvenser

Ärendet medför inga miljökonsekvenser.

Samverkan med berörda fackliga organisationer

Samverkan/MBL-förhandling slutförs på regional nivå.

Uppföljning

Tandvård som utförs inom ramen för hälso- och sjukvårdsnämndens kostnadsansvar följs kontinuerligt upp och rapporteras vidare till nämnden.

Anna Mannfalk
Ordförande

Pia Lundbom
Hälso- och sjukvårdsdirektör